

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 2003 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain muuttamisesta (HE 52/2003 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Terhi Järvikare, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Tuula Manelius, sisäasiainministeriö

- ylitarkastaja Raimo Puhto, kauppa- ja teollisuusministeriö
- ylitarkastaja Kari Aaltonen, Verohallitus
- maaherra Eino Siuruainen, Oulun lääninhalitus
- johtaja Jaakko Kekoni, Pohjois-Savon TE-keskus
- päälakimies Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry
- osastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila, Keskuskauppakamari
- johtaja Tero Honkavaara, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- lakiasiaintohtori Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- elinkeinopoliittinen asiantuntija Pekka Ropponen, Palvelutyönantajat ry edustaen myös Suomen Matkailuelinkeino SME ry:tä.

Valtiovarainministeriö on antanut asiassa kirjallisen lausuntonsa.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annettua lakia. Pienet ja keskisuuret yritykset voisivat tehdä verotuksessa korotetut poistot myös vuosina 2004—2006 tekemiensä käyttöomaisuusinvestointien hankintamenoista. Käyttöomaisuuden hankintamenoista tehtävän poiston enimmäismäärä kolmena ensimmäisenä

verovuonna olisi säännönmukainen poisto korotettuna 50 prosentilla. Huojennuksen soveltamisala pysyisi pääosin ennallaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2004 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen

kerran verovuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa. Lain 2 a § on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2005 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Kehitysalueille tehtävien investointien korotettua poisto-oikeutta ehdotetaan jatkettavaksi kolmella vuodella. Korotettuun poistoon olisivat siten oikeutettuja laissa säädetyin edellytyksin myös ne pienet ja keskisuuret yritykset, jotka tekevät käyttöomaisuusinvestointeja vuosina 2004—2006. Lain alueellinen soveltamisala, yleiset soveltamisedellytykset, poistokohteet sekä korotetun poiston määrä säilyisivät ennallaan.

Esityksessä on otettu uutena tekijänä huomioon ne rajoitukset, jotka aiheutuvat vaikeuksissa olevia yrityksiä koskevista komission valtiontukisäännöistä sekä komission suosituksista pk-yritysten riippuvuutta koskeviksi määritelmiksi. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa näihin täsmennyksiin.

Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat pitäneet lain soveltamisajan jatkamista perusteltuna. Samalla on esitetty, että poisto-oikeus ulotetaisiin koskemaan investoinnin koko poistoaikaa eikä vain kolmea ensimmäistä vuotta, kuten nykyisin. Lisäksi säännönmukaista poistoa koskeva korotus on ehdotettu nostettavaksi 100 prosenttiin. Asiantuntijat ovat huomauttaneet lisäksi siitä, että pk-yritysten määritelmän tulisi vastata yrityskokoa koskevien rajojen osalta EU:n uusia suosituksia.

Asiantuntijakuulemisessa on toisaalta pidetty lakia ongelmallisena lähinnä siitä syystä, että etupainotteiset, korotetut poistot vähentävät yrityksen nettovarallisuutta ja pienentävät siten osinkojen pääomatulo-osuutta. Tätä on pidetty eräänä syynä siihen, ettei lain suomaa mahdollisuuksia ole käytetty kovin laajalti.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, ettei lain yleisiä soveltamisedellytyk-

siä, poistoaikaa tai poiston määrää ole syytä muuttaa: laissa olevat liikevaihto- ja taserajat kattavat jo nykyisellään valtaosan suomalaisista yrityksistä. Rajojen nostolla olisi kuitenkin taloudellisia vaikutuksia, koska verotukseen ei liity minkäänlaista harkinnanvaraisuutta, toisin kuin suoriin tukiin, vaan se myönnetään automaattisesti verotuksessa kaikille sitä vaatineille, edellytykset täyttävälle yrityksille. Korotetun poisto-oikeuden tarkoituksena puolestaan oli alunperin helpottaa yritysten ensimmäisten vuosien rahoitustilannetta. Irtaimen käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenosta voidaan poistaa jo nykyisin 75 prosenttia kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Poistojen pidentäminen tai poisto-oikeuden kasvattaminen eivät ole tähän nähden valiokunnan mielestä perusteltuja.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut edellä olevien kysymysten lisäksi esille tarve saattaa matkailulinkeihin liittyvät ohjelmisto- tai vetovoimapalvelut lain soveltamisalan piiriin. Ongelmana on matkailuyrityksen kapea määrittely laissa, jossa matkailuyrityksellä tarkoitetaan vain majoitus- tai ravitsemusliikettä. Suomessa on kuitenkin ainakin 10 matkailukeskusta, joissa on majoitus- ja ravitsemustoiminnan lisäksi myös ohjelmapalveluita tuottavia yrityksiä. Niiden poistokohteita ovat mm. moottorikelkat, mönkijät, kanootit ja erilaiset luontoon tehtävät kevyet rakennelmat.

Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä on tutkittu mahdollisuutta laajentaa lain soveltamisalaa ohjelmistopalveluyrityksiin. Tätä on edellytetty myös eduskunnan lausumassa vuodelta 2000 (EV 141/2000 vp — HE 121/2000 vp). Valtiovarainministeriö katsoi kuitenkin selvityksen perusteella, ettei lakia ole syytä muuttaa. Keskeisiä syitä tähän olivat komission pk-yrityksiä koskevan ns. ryhmäpoikkeusasetuksen investoinneille asettamat edellytykset sekä toi-

mialaluokitukseen liittyvät tulkinnanvaraisuudet, jotka eivät sovi verotuksen massamenettelyluonteeseen.

Valiokunta pitää ennen kaikkea komission asetuksen asettamia edellytyksiä esteenä laajentaa lain soveltamisalaa ohjelmistopalveluyrityksiin. Asetuksessa edellytetään, että investointi koskee uuden laitoksen perustamista, olemassa olevan laitoksen laajentamista tai sellaisen toiminnan aloittamista, joka merkitsee perustavaa muutosta olemassa olevan laitoksen valmistamaan tuotteeseen tai tuotantoprosessiin. Asetus koskee siten luonteeltaan pysyviä ja suurehkoja investointeja, kuten myös hallituksen esityksessä on todettu. Valiokunta kiinnittää huomiota myös valtiontukia koskevaan enimmäismäärärajoitteeseen, joka merkitsee sitä, että korotetun poisto-oikeuden käytöstä syntyvä verotuen määrä on otettava aina huomioon muun tuen määrässä.

Valiokunta pitää ohjelmistopalveluyritysten toimintaedellytysten parantamista ja toiminnan tukemista sinänsä hyvin kannatettavana ja suotavana niin aluepoliittisista kuin työllisyyttä edistävistäkin syistä. Matkailu työllistää Suomessa nykyisellään noin 115 000 ihmistä ja tuottaa

noin neljä prosenttia kansantuotteesta. Ohjelmistopalveluyritykset tuottavat palveluja, joilla voidaan odottaa olevan kasvuedellytyksiä kehitysalueilla. Valiokunta toteaa lisäksi, että korotettuja poistoja koskevan erityislain merkitys on vähentynyt olennaisesti pääomaverotuksen käyttöönoton myötä ja lain myönteisten kimmokkeiden vaikutus on pienentynyt. Lain taloudellinen merkitys kehitysalueiden yrityksille on varsin vähäinen, vuositasolla noin 0,5 miljoonaa euroa. Veroetua on käyttänyt vuosittain yhä harvempi yritys, viime vuosina hieman yli 300 yritystä. Valiokunta katsoo näistä syistä, ettei lain soveltamisalaa ole syytä laajentaa. Laki tulisi lisäksi ottaa laajempaan tarkasteluun siinä yhteydessä, kun tehdään strategisesti uusia aluepoliittisia ratkaisuja, joissa myös veropolitiikalla voi olla merkitystä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Olavi Ala-Nissilä /kesk
 vpj. Matti Ahde /sd
 jäs. Eva Biaudet /r
 Kyösti Karjula /kesk (osittain)
 Jari Koskinen /kok
 Pekka Kuosmanen /kok
 Reijo Laitinen /sd
 Iivo Polvi /vas
 Virpa Puisto /sd

Markku Rossi /kesk
 Matti Saarinen /sd
 Kimmo Sasi /kok
 Anni Sinnemäki /vihr
 Jukka Vihriälä /kesk
 vjäs. Susanna Huovinen /sd
 Mikko Kuoppa /vas
 Aulis Ranta-Muotio /kesk.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.